

## Obsah

Úvodem / Einleitung .....	4
Seznam účastníků konference „Cesty a cestování v životě společnosti“ .....	5
Liste der Teilnehmer der Konferenz „Reisen im Leben der Gesellschaft“ .....	5
<b>I. Středověk a raný novověk / Mittelalter und Frühe Neuzeit</b>	
<b>Jaroslav Pánek</b> .....	9
Cestování jako modernizační činitel středověké a raně novověké společnosti (Problémy a úkoly českého výzkumu)	
Das Reisen als ein Modernisierungsfaktor der mittelalterlichen und frühneuzeitlichen Gesellschaft (Probleme und Aufgaben der tschechischen Forschung)	
<b>Nejstarší čeští „cestovatelé“ / Die ältesten böhmischen „Reisenden“</b>	
<b>Ferdinand Seibt</b> .....	25
Cesty sv. Vojtěcha	
Die Reisen des heiligen Adalbert von Prag	
<b>Marie Bláhová</b> .....	39
Možnosti a formy cestování ve středověkých Čechách a jejich odraz v soudobé historiografii	
Die Möglichkeiten und Formen des Reisens in mittelalterlichen Böhmen im Spiegel der zeitgenössischen Geschichtsschreibung	
<b>Cestování ve vrcholném a pozdním středověku / Reisen im hohen und späten Mittelalter</b>	
<b>Ivan Hlaváček</b> .....	57
Itinerář jako pracovní nástroj českého medievisty	
Die Itinerarforschung als Arbeitsinstrument des tschechischen Mediävisten	
<b>Lenka Bobková</b> .....	63
Cestování, součást politické praxe. Cesty Karla IV. po korunních zemích	
Das Reisen, ein Bestandteil der politischen Praxis. Die Reisen Karls IV. durch die Länder der Böhmisches Krone	
<b>Zdeňka Hledíková</b> .....	71
Cesty českých kleriků ke kurii	
Die Reisen böhmischer Kleriker zur Kurie	
<b>Rainer Aurig</b> .....	79
Zum Görlitzer Gesandten- und Botenwesen im Spätmittelalter	
K systému zhořeleckých vyslanců a poslů v pozdním středověku	
<b>Migrace / Migration</b>	
<b>Roland Gerber</b> .....	95
Die Einbürgerungsfrequenzen der Städte Freiburg im Uechtland, Konstanz und Luzern im späten Mittelalter	
Četnost přijímání měšťanů ve městech Freiburg v Uechtlandu, Konstantz a Luzern v pozdním středověku	
<b>Fenomen cestování v dílech autorů raně novověké Evropy</b>	
<b>Das Phänomen des Reisens in den Werken der Autoren in Europa der frühen Neuzeit</b>	
<b>Jan Harasimowicz</b> .....	107
Motiv „dvou cest“ v projevech zbožnosti a v umění raného novověku	
Das Motiv der „zwei Wege“ in der Frömmigkeit und Kunst der frühen Neuzeit	
<b>Helmut Hundsbichler</b> .....	121
Reise- „Kritik“ versus Reise-“Lust“ im Rahmen der „Welt“- Sicht um 1500	
„Kritika“ cestování versus „potěšení“ v rámci pohledu na svět kolem roku 1500	
<b>Zdeněk Beneš</b> .....	137
Cesta do Svaté země Kryštofa Haranta jako kosmografický obraz světa	
Die Kryštof Harants Reise ins Heilige Land als ein kosmographisches Bild der Welt	
<b>Martin Steiner</b> .....	151
Cestování v projektech J. A. Komenského	
Das Reisen in Projekten J. A. Komenskýs	

<b>Folker E. Reichert</b> .....	157
Der Einfluß der Ostasienreisen des Mittelalters auf die Kartographie Vliv středověkých cest do východní Asie na kartografii	
<b>Cesty služební i soukromé / Dienst - und Privatreisen</b>	
<b>Václav Ledvinka</b> .....	173
Úřední cesty a pobyty českých nejvyšších kancléřů v 2. pol. 16. stol. Die Dienstreisen und Aufenthalte der böhmischen obersten Kanzler in der 2. Hälfte des 16. Jhs.	
<b>Václav Bůžek</b> .....	183
Zpravodajské cesty Norimberčanů do rudolfínských Čech Die Nachrichtenreisen der Nürnberger nach Böhmen in der Rudolfinischen Zeit	
<b>Petr Vorel</b> .....	191
Mezi Augsburgem a Komárnem (Cestování Jaroslava z Pernštejna v Podunají v polovině 16. stol.) Zwischen Augsburg und Komárno (Das Jaroslavs von Pernštejn Reisen durch das Donaugebiet in der Hälfte des 16. Jhs.)	
<b>Aleš Stejskal</b> .....	199
Služební cesty rožmberských úředníků 1589- 1611 Die Dienstreisen der Ämter der von Rosenberg 1589-1611	
<b>Michaela Neudertová</b> .....	209
Cestování nižší šlechty v předbělohorských Čechách Das Reisen des niederen Adels in Böhmen vor der Schlacht am Weißen Berg	
<b>Miloš Sládek</b> .....	215
Posmrtné cestování Albrechta Václava Smiřického ze Smiřic Das postmortale Reisen Albrecht Václav Smiřickýs von Smiřice	
<b>Jan Smetana</b> .....	219
Náhrobníky renesančních cestovatelů v severních Čechách Grabsteine der Renaissancereisenden in Nordböhmen	
<b>Jan Pařez</b> .....	233
Cestopisné prameny v rukopisné sbírce Strahovské knihovny Reisebeschreibungsquellen in der Handschriftensammlung der Strahover Bibliothek	
<b>Cesty za vzděláním a cesty kavalírské / Die Bildungs- und Kavaliersreisen</b>	
<b>Michal Svatoš</b> .....	241
Akademická peregrinace a cesty za vzděláním Die akademische Peregrination und die Bildungsreisen	
<b>Gernot Heiß</b> .....	251
Bildungsreisen österreichischer Adeliger in der Frühen Neuzeit Cesty rakouských šlechticů za vzděláním v raném novověku	
<b>Wolfgang Schmid</b> .....	269
Und sie beweisten mir viel Ehr. Anmerkungen zu Albrecht Dürers Reise in die Niederlande (1520-21) A prokazovali mi mnoho poct. Poznámky k cestě Albrechta Dürera do Nizozemí (1520-21)	
<b>Antje Stanek</b> .....	279
„Kleider machen Grafen“ im Spiegel der Familienkorrespondenz und der Reisekostenabrechnungen der Grafen von Dernath, 1688-1689 „Šaty dělají pána“ - ve světle rodinné korespondence a cestovních účtů hrabat z Dernath, 1688-1689	
<b>Kateřina Bobková - Jana Ekertová</b> .....	293
Cesta do Itálie očima Bedřicha z Donína a Petra Velcursia Eine Reise nach Italien aus dem Blickwinkel Bedřichs von Donín und Petrus Velcursius	
<b>Zdeněk Hojda</b> .....	301
Z katolického exilu do západní Evropy. „Velká cesta“ Jiřího Adama z Martinic v letech 1620-1625. Aus dem katholischen Exil in das Westeuropa. Die „Länderreise“ des Georg Adam I. von Martinitz in den Jahren 1620-1625.	

## **Poutě a poutníci / Wallfahrten und Pilger**

**Jan Royt** ..... 309  
Poutě a poutní místa v Čechách  
Die Wallfahrten und Wallfahrtorte in Böhmen

**Markéta Holubová** ..... 315  
Svatohorské poutě  
Die Wallfahrten zum Heiligberg

## **Na prahu „moderního“ věku / An der Schwelle der „neuen“ Epoche**

**Alena a Ivan Jakubcovi** ..... 325  
Život na cestách - herci a herecké společnosti v 18. století  
Das Leben auf den Reisen- Schauspieler und Schauspielergesellschaften im 18. Jahrhundert

**Milan Hlavačka** ..... 337  
Všední den na středoevropských cestách 1750-1850  
Der Alltag auf den mitteleuropäischen Wegen und Straßen 1750-1850

**Jan Racek** ..... 347  
Cesta za obživou a zábavou - zdroj konfliktů a nesnází  
Die Reise zum Lebensunterhalt und Vergnügen - eine Konflikt- und Schwierigkeitsquelle

## **II. Čas objevů a vynálezů - 19. století / Epoche der Entdeckungen und Erfindungen - 19. Jahrhundert**

### **Proměny cestování a prameny k jeho poznání / Veränderungen im Reisen und die Forschungsquellen**

**Jana Englová** ..... 359  
Proměny cestování na počátku 19. stol. ve světle zpráv cestovatelů ze Saska do Čech  
Veränderungen im Reisen von Sachsen nach Böhmen am Anfang des 19. Jhs. auf Grund der Reisenberichte

**Květoslava Kocourková** ..... 365  
Písemné pozůstalosti jako pramen k dějinám cestování  
Die Schriftlichennachlässe als die Quellen zur Geschichte des Reisens

### **Cestování politické a kulturní / Das politische und kulturelle Reisen**

**Willem Frijhoff** ..... 371  
Holländer in Paris 1805-1810. Ziele und Bedeutung einer Auslandsreise für die niederländische Gesellschaft

Holandané v Paříži 1805-1810. Cíle a význam jedné zahraniční cesty pro nizozemskou společnost

**Jiří Štaif** ..... 385  
Český kulturní a politický zájem o Paříž ve 40. - 60. letech 19. stol.  
Tschechische kulturelle und politische Interessen für Paris in den 40er - 60er Jahren des 19. Jahrhunderts

**Volker Ruhland** ..... 399  
Die Eisenbahn - Todesstunde für Postkutsche und Frachtwagen.  
Neue Möglichkeiten für das Reisen.  
Železnice - soumrak dostavníků a formanských povozů. Nové možnosti cestování.

**Eduard Mikušek** ..... 407  
„Wanderversammlungen“ Spolku pro dějiny Němců v Čechách  
„Wanderversammlungen“ des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen

### **Cestovatelé / Die Reisenden**

**Milada a Tomáš Sekyrkovi** ..... 415  
Bratři Sternberkové na cestách  
Die Brüder von Sternberg auf den Reisen

**Ivo Barteček** ..... 421  
Cestovatelé z českých zemí v Latinské Americe v 19. stol.  
Böhmische und mährische Reisenden in Lateinamerika im 19. Jahrhundert

**Ludomír Kocourek** ..... 429  
Výzkumné cesty Tadeáše Haenka  
Die Forschungsreisen Thaddäus Haenkes

<b>Pavel Vaněk</b> .....	437
Nedoceněný cestovatel Vincenc-Čeněk Paclt Ein vergessener tschechischer Reisender - Vincenc alias Čeněk Paclt	
<b>Bohumír Roedl</b> .....	443
Pozůstalost arabisty Eduarda Glasera Der Nachlaß vom Arabienforscher Eduard Glaser	
<b>Petr Štembera</b> .....	449
Emanuel Staněk - první český malíř v Japonsku? Emanuel Staněk - der erste tschechische Maler in Japan?	
<b>Doprava / Verkehr</b>	
<b>František Cvrk</b> .....	455
Osobní doprava po Labi do I. světové války Personenverkehr auf der Elbe bis zum I. Weltkrieg	
<b>Bohumil Krivý</b> .....	463
Vývoj česko- saského železničního spojení Die Entwicklung der böhmisch-sächsischen Eisenbahnverbindung	
<b>Jan Hozák</b> .....	473
Zrození motorismu a jeho charakter ve vztahu k cestování Die Entstehung des Motorismus und sein Charakter in bezug auf das Reisen	
<b>Turistika / Wandern</b>	
<b>Eva Semotanová</b> .....	483
Cestovní a turistické mapy v českých zemích v 19. století Die Reisen- und Wandernlandkarten in den böhmischen Ländern des 19. Jhs.	
<b>Miloslava Melanová</b> .....	489
Putování do Jizerských hor a Krkonoš v době zrodu organizované turistiky Die Wanderungen ins Iser- und Riesengebirge zur Zeit der Entstehung der organisierten Touristik	
<b>Volker Ruhlend</b> .....	
Die Eisenbahn - Todesstunde für Postkutsche und Frachtwagen Neue Möglichkeiten für das Reisen Zelexnice - soumrak dostavníků a formanských povozů. Nové možnosti cestování Eduard Mikušek .....	
<b>Antje Stannak</b> .....	
Wanderverseamlungen: Spolka pro dějiny Němců v Čechách Wanderverseamlungen: des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen Cestovatelé / Die Reisenden	
<b>Milada a Tomáš Šekyrkovi</b> .....	
Bratři Štemberkové na cestách Die Brüder von Sternberg auf den Reisen	
<b>Kateřina Bobková - Jana Ekertová</b> .....	
Cesta Wera a Petra z Donína a Anína z Dvůr Králové Ivo Bartoček .....	
<b>Zdeněk Hojda</b> .....	
Cestování z českých zemí v Latinské Americe v 19. století Böhmisches und mährische Reisende in Lateinamerika im 19. Jahrhundert Ludwig Kocourek .....	
<b>Výzkumné cesty Tadeáše Hanke</b> .....	
Die Forschungsreisen Tadeášs Hankes	

